

OBVEZA POSEBNE EDUKACIJE RADNIKA U DODIRU S MUTAGENIM I KARCINOGENIM TVARIMA

Mutagene i karcinogene štetnosti ne čine samo radioaktivni izvori iako su i oni oko nas. Osim njih u modernoj tehnologiji, što znači u vašoj ili najdalje nekoj od susjednih tvrtki, takve štetnosti također postoje, i to najčešće zbog uporabe ili manipulacije određenim kemijskim supstancama. Zbog takvih rizika Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva donijelo je Pravilnik o zaštiti radnika od rizika zbog izloženosti karcinogenim i/ili mutagenim tvarima (N.N., br. 40/07.) u kojem su definirane karcinogene i mutagene tvari, kao i minimalni uvjeti u pogledu zaštite na radu za radnike koji su tijekom radnog vremena izloženi takvim tvarima.

Karcinogenim se tvarima smatraju one tvari:

- koje su označene standardnim oznakama upozorenja R 45 i/ili R 49 (može izazvati rak i/ili može izazvati rak ako se udiše),
- kojima su radnici izloženi pri proizvodnji auramina, pri radu s policikličnim aromatskim ugljikovodicima prisutnim u čađi, te katranu ili smoli ugljena, pri radu s prašinama, te dimovima i aerosolima nastalima tijekom prženja i elektrorafiniranja bakreno-nikalskih spojeva za matiranje, pri radu s prašinama tvrdog drveta i pri jakim kiselim postupcima proizvodnje izopropil alkohola,
- koje su označene oznakom CA-1 prema Pravilniku o maksimalno dopustivim koncentracijama štetnih tvari u atmosferi radnih prostorija i prostora i o biološkim graničnim vrijednostima,
- koje su pripravci karcinogenih tvari utvrđeni kao karcinogeni posebnim propisima.

Mutagene tvari su one tvari koje su označene standardnom oznakom upozorenja R 46 (može izazvati nasljedna genetska oštećenja), kao i njihovi pripravci utvrđeni kao mutageni posebnim propisima.

Poslodavci u roku od 30 dana prije početka uporabe karcinogene i/ili mutagene tvari obvezni su pismeno obavijestiti nadležno tijelo inspekcije rada i Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu, te obnoviti obavijest nadležnim tijelima u slučaju bilo kakve promjene. Izuzetak su laboratoriji u kojima se karcinogene i/ili mutagene tvari upotrebljavaju samo povremeno i u minimalnim količinama.

Jedna od bitnih obveza koja proizlazi iz navedenog Pravilnika je edukacija radnika o zaštiti zdravlja pri radu s karcinogenim i/ili mutagenim tvarima prije početka rada. Ovu obvezu ne može zamijeniti osposobljavanje za rad na siguran način nego edukaciju mora provesti specijalist medi-

cine rada prema programu koji je utvrdio Hrvatski zavod za zaštitu zdravlja i sigurnost na radu.

Programom je obuhvaćena ova građa:

- Definicija, način utvrđivanja prisutnosti, mehanizam djelovanja, zdravstveni učinci i dodatni rizici karcinogenih i mutagenih tvari
- Karcinogene i mutagene tvari kojima su radnici izloženi u svojim radnim procesima
- Osnovna i posebna pravila zaštite na radu
- Pismeni ispit.

Po položenom ispitu izdaje se potvrda koju čuva poslodavac zajedno s ispitnim listom.

ZIRS d.d. u suradnji s odgovarajućim profilom specijaliste medicine rada nudi uslugu edukacije radnika iz navedene građe. Za izradu svakog programa nužni su podaci o vrsti i količini karcinogenih i/ili mutagenih tvari, kao i broj izloženih radnika. Program edukacije posebno se izrađuje prema navednim podacima za svaku tvrtku.

*Damir Jularić, dipl. ing. sig.
ZIRS d.d., Zagreb*

*Identificirajmo štetnost!
Spriječimo njezino djelovanje!
Izbjegimo (i) genetska oštećenja!*